

XLIII

SEJM WALNY PIOTRKOWSKI 6–28 STYCZNIA 1534 R.

WSTĘP

Uniwersały królewskie wydane w Wilnie 10 października 1533 r. ogłosiły „wszem wobec i każdemu z osobna” wolę królewską zwołania kolejnego sejmiku walnego do Piotrkowa na dzień 6 stycznia 1534 r.¹ Celem sejmiku miały być jak zwykle sprawy obrony oraz debata nad projektem „Korektury praw”. W legacji na sejmiki (14 października 1533 r.) król przypominał szlachcie, ile wysiłku i kosztów wymagało przygotowanie projektu. Prosił, aby sejmiki nie odrzucały go, ale zaznaczywszy miejsca wymagające poprawienia, przekazały sprawę na sejm walny².

Sejm rozpoczął obrady 6 stycznia 1534 r.³ Toczyły się one pod nieobecność monarchy, który z uwagi na niebezpieczeństwo wojny z Moskwą przebywał podówczas w Wilnie⁴. Osobną legację królewską do sejmiku przedłożyli kanonik krakowski Sebastian Opaliński i kasztelan lubelski Jan Tęczyński⁵. Przebieg obrad znany tylko w ogólnym zarysie. Głównym ich przedmiotem była sprawa podatków. Debatę nad korekturą praw odroczone do przyszłego sejmiku, zapewne dlatego, że nie wszystkie sejmiki dokonały rewizji korektury, tak jak przewidywała to konstytucja z 1532 r. Zapewne też Zygmunt I uważał, iż jego obecność przy zatwierdzeniu korektury byłaby konieczna⁶.

Zamknięcie obrad sejmowych nastąpiło jeszcze przed 28 stycznia 1534 r.⁷ Treść podjętych uchwał została przedstawiona królowi w specjalnej legacji przez wybranych delegatów. Do legacji dołączono też artykuły izby poselskiej wraz z odpowiedzią senatu⁸. Spośród podjętych na sejmie uchwał rangę konstytucji zyskały tylko te, które otrzymały aprobatę królewską i zostały ogłoszone w jego imieniu. Były to (z wyjątkiem trzeciego dotyczącego kodyfikacji) akty następujące:

I. *Litterae universales contributionum publicarum in conventu Piotrcouiensis generali decretarum*, opublikowane w Wilnie z datą 28 lutego 1534 r.⁹

II. *Litterae universales ducillorum*, wydane w Wilnie 28 lutego 1534 r.¹⁰

III. *Litterae regiae ad revisores iurium, ut statuta regni et iura communia, quae novissime a correctoribus castigata et in ordinem novum magna cura et diligentia redacta sunt, examinent, et unicuique eorum quietantiae super 10 marcas ab exactoribus contributionum publicarum*

¹ AT, t. XV, nr 488, s. 683. Por. też nr 489, s. 684 i nr 506, s. 706, 707. Zob. też MRPS, cz. IV, vol. 3, nr 17376 i nn., s. 7.

² AT, t. XV, nr 505, s. 702–706.

³ W. Konopczyński, *Chronologia sejmów*, nr 45, s. 137.

⁴ Zob. A. Gąsiorowski, *Itineraria*, s. 266.

⁵ AT, t. XV, nr 566, s. 796; nr 567, s. 797, 798.

⁶ Zob. W. Uruszczak, *Próba kodyfikacji*, s. 157–161.

⁷ List Piotra Tomickiego do królowej Bony świadczy, że 27 stycznia 1534 r. sejm był już zakończony; zob. AT, t. XVI/1, nr 69, s. 151, 152. W. Konopczyński, *Chronologia sejmów*, nr 45, s. 137, podaje jako datę zakończenia obrad 28 stycznia 1534 r.

⁸ AT, t. XVI/1, nr 51, s. 102–106; nr 52, s. 109–111; nr 53, s. 113–118. Por. W. Uruszczak, *Próba kodyfikacji*, s. 161.

⁹ MK, t. 49, k. 56–59 v., druk w AT, t. XVI/1, nr 128, s. 251–256.

¹⁰ MK, t. 49, k. 61 v. — 63, druk w AT, t. XVI/1, nr 129, s. 256–258.

solvendos mittuntur. Jak zatem z tego mandatu, wydanego 15 marca 1534 r. na rzecz rewizorów praw wynika, nastąpiła wcześniej uchwała o rewizji „Korektury praw”¹¹.

Z uwagi na nieobecność króla w Piotrkowie, pozostały dorobek tego sejmiku nie jest już obfity¹². Pominięty on został w edycji *Volumina Legum*.

¹¹ MRPS, cz. IV, vol. 3, nr 17486, s. 8 (skąd zaczerpnięty został tytuł tego aktu). Druk por. AT, t. XVI/1, nr 186, s. 353 (*Sigismundus primus rex Poloniae correctoribus iurium*). Por. W. Uruszczak, *Próba kodyfikacji*, s. 161, 162. Polecenie dla poborców, aby wypłacili korektorom po 10 grzywien, por. AT, t. XVI/1, nr 187, s. 353, 354.

¹² MRPS, cz. IV, vol. 3, nr nr 17466-17474, s. 7, 8. Por. też AT, t. XVI/1, nr 166, s. 320.